

”**SVENSK**”
BRANDKÄRSTIDNING”
 FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÄRER

N:o 7

A.-B. Centraltryckeriet
Örebro 1915

Juli 1915

Äges af:
**Svenska Brandsmanna-
 Förbundet**
 Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
ARV. W. SVENSSON
 ÖREBRO
 Telefon 26

Prenumerationspris:
 Kr. 2.75 för år. Lösn. 25 öre
 Annonspriiser:
 I texten 1 kr., 2 andra platser
 70 öre pr cm. och spalt

Brandorsaker.

Forts. fr. n:r 5.

Planlagd mordbrand.

Under hvilka betingelser uppstår brand? Eld uppkommer genom ett kemiskt förlöpp, därvid ett föremål så starkt förenar sig med syre, att ljus och värme därigenom utvecklas. En brand kan uppstå endast under följande förutsättningar:

Föremålet måste bringas till den för antändning nödvändiga temperaturen (antändningstemperaturen). En viss grad af värme erfordras, om eld skall kunna uppstå vid förening mellan syre och ett brännbart ämne. Den för antändning nödvändiga temperaturen är mycket olika för olika ämnen; hos några, såsom fosfor, är den mycket låg, hos andra, såsom trä, kol och kokes, mycket hög. Värme kan tillföras ett ämne på olika sätt, i första rummet genom lågor, genom varma föremål samt äfven genom varm luft. Exempel på antändning genom varm luft ser man, om man håller ett papper öfver glaset på en tänd lampa: papperet fattar eld till följd af den genom glaset uppstigande värmen, utan att det behöfver komma i beröring med ljuslågan.

Tillräckligt stor mängd syre måste finnas. Om

tillräckligt syre får tillträde, brinner föremålet med klar låga och med endast föga rök, och förbränningen går desto fortare, ju lättare den syrehaltiga luften kan tillströmma från alla sidor, såsom vid spjälväggar, hvaremot föremål, till hvilka luften får tillträde endast från en sida, såsom golf och tak af tät intill hvarandra liggande bjälkar hafva mycket svårt att brinna. Om luften icke får tillträde i tillräcklig mängd, blir förbränningen ofullständig; föremålet glöder och förkolnar och förstöres därigenom, hvarunder låga icke uppstår, men däremot utvecklas gaser samt en kväfvande rök. När syreförrådet är fullständigt slut, slocknar elden helt och hållet. Af denna anledning slockna ofta af sig själva eldsvådar i rum, där dörrar och fönster äro tillslutna, samt luft genom andra öppningar icke kan inkomma. Först dö lågorna ut, sedan ligger det och kolar en stund, och slutligen, då intet syre finnes kvar, slocknar elden fullständigt. Men, om frisk luft får inströmma i ett tillslutet rum, där något föremål ligger och glöder, t. ex. då en dörr öppnas, eller ett fönster springer sönder af hettan, förenas de i rummet bildade, varma gaserna med det inkommande syret, och då slå vanligen lågorna fram. Den friska luftens tillträde

kän mången gång till och med medföra den verkan, att eldsvådor, som i brist på luft redan fullständigt slocknat, på nytt bryta ut; detta inträffar, om ett brännbart ämne erhållit den för antändning nödvändiga värmen, samt denna värme finnes kvar vid tillträdet af nytt syre. Har t. ex. en eldsvåda i en källare blifvit släckt på det sätt, att man genom tillslutande af alla öppningar förhindrat tillförsel af syre, och man därefter öppnar ett fönster, medan väggarne ännu äro starkt upphettade, kunna i källaren befintliga, lätt antändliga ämnen, såsom sprit, änyo fatta eld.

Under hvilka betingelser utbreder sig elden?

Ett brinnande föremål kan sätta omgivande föremål i brand endast i det fall, att det kan till dem öfverföra den för antändningen nödvändiga värmen. Kan det icke frambringa så mycken värme, som för detta ändamål erfordras, kan elden icke heller utbreda sig. Om t. ex. en stock brinner i ena ändan, men därvid så hög värme icke utvecklas, att de närmaste delarna kunna bringas till antändningstemperaturen, kunna dessa icke fatta eld, och stocken kan därför icke brinna, utan elden slocknar slutligen af sig själf.

Ett brinnande föremål kan bringa andra föremål till antändningstemperaturen på flera olika sätt:

Genom lågor. De flesta kroppar, t. ex. trä och kol afsöndra vid förbränningen gaser, som brinna med låga, om tillräcklig mängd luft får tillträde; andra kroppar, såsom oljor, fotogén, vax, lysgas alstra före förbränningen ånga, som likaledes brinner med låga.

Lågan är sålunda intet annat än glödande och lysande gaser, som råkat i brand. Härpå grundar sig en hel del egenskaper hos lågan. De brinnande gaserna hafva mindre specifik vikt än luften och stiga därför uppåt; till följd af att de äro så lätta, gifva de efter för hvarje lufttryck och kunna därför lätt föras åt olika håll af det minsta luftdrag, hvarigenom de äfven kunna antända aflägsna föremål.

Lågan har den högsta temperaturen på de punkter, där syre i rikligast mängd har tillträde, och det är därför hetare i kanterna än i det inre af en låga samt i spetsen än längre ned. Ju högre en låga slår upp, desto större ytor finnas, och med desto mera syre kan den komma i beröring, och desto fullständigare blir förbränningen. Af denna anledning utveckla lågor i höga rum mera värme än i låga rum, i det att de kunna slå högt upp, och i följd häraf finner man, efter eldsvådor, att takbjälkarne i ett högt rum i regeln äro mera skadade än i ett lågt rum.

Genom glödning. Många kroppar, såsom träkol, utveckla vid förbränningen ingen låga, utan glöda endast. De förmå blott åt de närmaste föremålen öfverföra den för antändning nödvändiga värmen.

Genom upphettning af luften. Eld kan till den grad upphetta den omgivande luften, att denna kan bringa brännbara kroppar till antändningstemperaturen. Särskildt i tillstängda rum, där den af elden upphettade luften icke kan få något aflopp eller icke afkyles genom inkommande frisk luft, blir luften allt hetare och hetare och därför allt mer i stånd att sätta föremål i brand. Sålunda upphettad luft kan visserligen i regeln icke åstadkomma låga, ty därtill fattas vanligen syre, men den kan sätta lättantändliga föremål i glödande tillstånd samt fylla hela rummet med brännbara gaser; om då frisk luft får tillträde, brinna dessa gaser upp i ett enda tag, ibland på explosionsartadt sätt, ibland såsom en häftig låga, som slår fram på den punkt, där luften strömmar in.

På grund af

brandväsendets fullständiga öfvergång till **automobiler** kommer under höstens lopp följande **förstklassiga brandfordon** att försäljas vid

Hälsingborgs brandkår:

- 1 tvåspänd **redskapsvagn**, Norrköpingsmodell.
- 1 två- eller enspänd **redskapsvagn**, Billmans modell.
- 1 **mekanisk stege** af Hassel & Teudts fabrikat, Köpenhamn, 20 meter hög.
- 1 tvåspänd **ångspruta**, Ludwigsbergs fabrikat n:r 3.
- 1 två- eller enspänd **ångspruta**, Ludwigsbergs fabrikat n:r 8 A.

Desutom kommer äfven att försäljas

5 förstklassiga hästar.

Närmare upplysningar meddelas af

Brandchefen.

Frivilliga brandkårsötet i Göteborg.

Sveriges riksförbund af frivilliga brandkärers tredje årsmöte öppnades lördagen den 19 juni kl. 5 e. m. Väl ett halft tusental deltagare hade funnit sig. Flertalet utgjordes naturligtvis af skåningar, bland hvilka frivilliga brandkårsrörelsen i särskildt hög grad slagit rot. Men äfven västra Sverige var representeradt i glädjande hög grad, hvilket visar, att intresset för denna betydelsefulla rörelse äfven där börjat tränga allt mer igenom.

De närvarande hälsades välkomna till årsmötet af vice ordföranden i riksförbundets centralstyrelse, major Oscar Gabriellson från Malmö, som uttalade sin lifliga glädje öfver att så många kommit tillstädes. Årets möte hade denna gång förlagts till Göteborg för att särskildt Västergötland, Bohuslän och Halland skulle få tillfälle till närmare kontakt med riksförbundets verksamhet.

Härefter utsågs major Gabriellson till mötets ordförande,

Till riksförbundets centralstyrelsens ordförande, landsbörding R. de la Gardie, afsändes ett hälsningstelegram, på hvilket en stund senare ett svar ingick från greve De la Gardie. Äfven från Dansk brandspektorsforening ingick ett hälsningstelegram.

Det första föredraget hölls af chefen för Vä frivilliga brandkår, folkskollärare L. Fredriksson, och handlade om "De frivilliga brandkärerna ur patriotisk belysning".

I sitt af stark entusiasm präglade föredrag framhöll talaren det frivilliga brandväsendets ideella sida, gendröfvande ett påstående som varit synligt i den skånska pressen, att brandkärerna hade att sköta sprutor och brandhakar men för öfrigt knappast andra intressen. Talaren menade tvärtom att det frivilliga brandväsendet skall bäras upp af en stark kärlek till hem och härd, till fosterbygd och fosterland.

Talaren ingick vidare på rörelsens rent materiella värde. Han framhöll att varje eldsolycka ödelägger gods. Ägaren kan måhända åtminstone rent materiellt sedt hållas skadeslös genom försäkring men ur nationalekonomisk synpunkt är ödeläggelsen en förlust.

En väl afvägd brandstadga för landsbygen är ett af de stöd som den frivilliga brandkårsrörelsen väntar af statsmakterna.

Nästa föredrag hölls af folkskolläraren Nils Sjögren från Landskrona och handlade om "Skolbarnen och eldfaran".

Talaren förordade en hänvändelse till den kungliga kommittén, som för närvarande arbetar

med granskning af ritningar till folkskolehus vari uppmärksamheten borde fästas vid önskvärdheten af att man mera allmänt öfverginge från trähus till stenhus äfven på landsbygden, att täckningen göres eldsäker, att utgångarna äro så belägna och anordnade äfven i öfrigt att utrymning underlättas, att reservutgångar finnas o. s. v.

Härpå kom man öfver till frågan om skolans plikt att hos barnen inskräpa varsamhet med eld. Det borde ske i samband med olika ämnen och särskildt kunde det nu på normalplanen upptagna ämnet hembygdsundervisning och därmed förenade excursioner ge de rikaste tillfällen att komma in på dylika frågor. Under geografiundervisningen kunde faran af skogsbrand framhållas och förenas med varningar mot värdslöshet med eld o. s. v.

Siste talaren för dagen var chefen för Svalöfs frivilliga brandkår agronomen Gustaf Eliasson, som behandlade ämnet: "Erfarenhetsrön från den frivilliga brandkårsrörelsens verksamhetsfält".

Talaren framhöll att vi här i Sverige ligga betydligt efter andra länder på detta område. Både Danmark, Tyskland, Österrike, Östersjöprovinserna och Finland äro betydligt bättre rustade än vi. Talaren nämnde att endast i Böhmen funnes 6,000, i Bayern 8,000 frivilliga brandkärer, siffror emot hvilka våra 100 te sig ganska blygsamma. Rörelsen här i sin moderna form är ju också ännu rätt ung, den daterar sig från 1908. Härpå kom talaren in på de ändrade förhållandena på landsbygden i fråga om eldsläckningsväsendet, som föranledts af de frivilliga brandkärerna. Förehålligheten af en brandkår på en ort har rent väckande inverkan på befolkningen. Man börjar diskutera eldfareproblemet och anordningar som minska eldfaran vidtagas liksom oaktasamhet med eld undviks.

En annan frukt af den frivilliga brandkårsrörelsen kunde åtminstone i viss mån den ändrade uppfattningen i riksdagen om behöfvat af en brandstadga för landsbygden anses vara. Man har nu kommit så långt, att från k. m:t är att vänta ett förslag till dylik brandstadga, hvilken vore af stor betydelse för rörelsens vidare utveckling. Det vore icke meningen att afvika från frivillighetens väg men man måste ha en liten hållbake på kommunerna, så att de bli skyldiga att i någon mån understödja kärrens verksamhet.

Samtliga talare belönades med lifliga applåder. Söndagens förhandlingar inleddes kl. 10 f. m. med ett föredrag af brandchefen i Hesselholm, greve H. G. Hamilton, om "Elden och dess bekämpande".

Talaren vidrörde inledningsvis äldre och nyare tids uppfattning om eldens och förbränningens natur samt hvilka medel som tidigare och senare användts för dess bekämpande. Såväl brand-

materialets som eldsläckningsväsendets historia går tillbaka till klassisk tid. Hos de gamla romarna var det armén, som skötte försvaret äfven mot eld. De frivilliga brandkärorna leda sitt upphof från Amerika, och den förste som gifvit uppslaget till dem är Benjamin Franklin. När idén omplanterades i Europa är icke känt. Här ha de frivilliga brandkärorna rönt en stortard framgång, särskildt i Tyskland och Österrike, samt äfven i Finland.

Efter några ord om de fasta yrkesbrandkärornas uppkomst och utveckling slutade talaren med en framställning af hvilka kraf som ställas på en väl organiserad och pliktmedveten frivillig kär.

Därpå höll doktor Louis Frænkel från Köpenhamn ett med lifligaste intresse åhört föredrag om "Frivilliga räddningssällskap och räddningskärer".

Vi ha tidigare i denna tidning närmare redogjort för Falckska Redningscorpens i Köpenhamn organisation, som i detta fall torde stå som det lysande exemplet för alla frivilliga räddningskärer.

Dr Fränkels framställning hälsades med en intensiv och långvarig applåd.

Till sist höll intendenten vid Kulturhistoriska muséet i Lund G. J. son Karlin ett lifligt sentardt kåseri öfver "Eldsvådor och brandväsen i forna tider". Talaren erinrade om de bekanta himlabrefven, som för 6 daler stycket såldes af en gubbe i Skåne och innehöllo hvarken mer eller mindre än en egenhändig underskrifven försäkran af Gud själf, att han skulle hindra eldsutbrott. Talaren gaf exempel på, att man ännu i vår tid tror på den skyddande makten hos dessa gudomliga försäkringsbref. Vidare berättade talaren om gamla tiders stråfvän att förebygga eldsutbrott, gamla svenska lagar alltsedan Björkåarätten, om åtgärder att förhindra eldsutbrott hufvudsakligen genom straffbestämmelser öfver dem som vållade dylika. En del föremål, gamla sprutor, uniformstecken och värdighetstecken förevisades under mycken munterhet.

Talet hälsades med lifliga applåder.

Därpå afslöt ordföranden kongressen. Till sist frambar grefve Hamilton mötets tack till ordföranden och utbragte ett af lifliga hurrarop besvaradt lefve för honom.

I en småstad har en eldsvåda utbrutit. Då sprutorna anlända till brandstället, befinnas de vara så rostiga, att de omöjligt kunna sättas i gång. En af stadens borgare anmärker då till brandchefen:

"Detta är då ett oförsvarligt slarf!"

"Vafalls?" ryter chefen. "Rår jag för, att det inte brinner oftare i den här hålan?"

Råd vid släckning af skogseld.

1. Vid upptäckande af skogseld bör nödigt manskap, hellre för mycket än för litet, skyndsammast bege sig till brandstället, ju snarare släckningen kan börja, ju lättare kan elden släckas. Vad en man kan utträtta i första timmen, kunna kanske inte tio utträtta i andra timmen.

2. Måste brandgata, s. k. skyldsbälten, upphuggas, må allt, som fälles, äfvensom ris, bråte och marktäckning icke kastas emot elden utan åt motsatta sidan af brandgatan. Ris, bråte och kraftigare brännbara ämnen, som förekomma i och intill brandgatans sida, 8 till 10 meter mot elden, bäras äfven bort.

3. Tag alltid tillräckligt afstånd från eldfronten, då det väljes ställe för brandgatans framdragande. Sök också därför en surare dald eller väg eller ock skogsbestånd, mera lätthugget, för att så hastigt som möjligt kunna få brandgatan klar tills eldfronten anländer! Förekommande löfskog af minst 1 1/2 manslängd i den upptagna brandgatan må icke fällas. Det gör ingenting om brandgatan blir krokig.

4. Om brandgata måste upptagas, anlägges moteld sålunda:

När huggningen och räsningen af den blifvande brandgatan fortgått 40 till 50 meter antändes den s. k. motelden. Denna anlägges några meter framför brandgatan med början från dess utgångspunkt och fortgående längs densamma.

Denna moteld sprider sig fort i all synnerhet åt vindsidan, men gäller det då att med ruskor släcka den lilla eldfront, som bildas och som börjat närma sig brandgatan. Den eld däremot, som brinner till mötes med den stora eldfronten, får ostörd fortsätta.

Själftva tändandet af motelden verkställes af en man. Därvid må han jämte befålet i öfrigt se till, att det icke tändes efter större sträcka, än att manskapet med ruskor hinna nöjaktigt släcka, innan elden når öfver brandgatan. På varje 20 till 40 meters afstånd lämnas en man, som vaktar, att inte den mot brandgatan rusande motelden, som nyss blifvit släckt, i eller i brandgatans kant återigen blossar upp. Om då afståndet och manskapet varit så pass tillräckligt, att man hunnit hugga brandgata och tända moteld på så lång sträcka som stora eldfronten är bred, då är man också med dessa åtgärder nästan säker att kunna släcka elden.

5. Sedan elden blifvit släckt, lämnas tillräckligt antal vaktmanskap, som absolut inte får avvika från sin post, förr än vederbörande befäl därtill gifver sitt tillstånd.

(Ur Skogvaktaren.)

En brandöfverstyrelse?

Vid Svenska brandchefs-föreningens i dagarna hållna årsmöte fattades ett i mångt och mycket för den svenska brandskyddsverksamheten högst viktigt beslut. Vid föreningens förra årsmöte frambars af brandchefen i Göteborg, löjtnant Gustaf Ekstedt, en motion, afseende att få till stånd en brandskyddsbyrå, som skulle ha till ändamål att verka för brandväsendets höjande öfver hela landet. Byrån skulle sålunda bedriva upplysningsarbete genom föredrag, spridande af litteratur rörande brandväsendet, utsändandet af cirkulär och skrivelser m. m. Vidare skulle den, hade motionärerna tänkt sig, utföra konsulterande verksamhet och mot vissa fastställda afgifter af myndigheter eller enskilda mottaga uppdrag att verkställa regelbunden inspektion af brandkårs-organisationer m. m., med ett ord vidta alla lämpliga åtgärder för åstadkommande af ett väl-ordnad och efter förhållandena i hvarje samhälle anpassat brandväsende.

Föreningen beslöt med instämmande i motionens syfte att hänskjuta saken till en kommitté, med uppdrag att till innevarande års möte inkomma med utredning i frågan. I denna kommitté blef brandchefen löjtnant Ekstedt ordförande och löjtnant Enander sekreterare.

En statens centralorganisation.

Denna utredning förelåg vid det nyss avslutade årsmötet. Kommittén hade kommit till det resultatet att en brandskyddsbyrå icke hade några utsikter att komma till stånd. Kommittén hade tänkt sig, att byrån skulle kunna påräkna ekonomiskt stöd af inom landet arbetande brandförsäkringsbolag, hvarjämte den räknat med bidrag från svenska staten. Utredningen hade emellertid gifvit vid handen, att det icke finnes några utsikter att erhålla det ekonomiska stöd från bolagens sida man gjort sig räkning på. Kommittén hade därför allt mer och mer kommit till den öfvertygelsen, att det ur alla synpunkter vore för saken lyckligast, om byrån skiljdes från alla enskilda intressen och föreslog Svenska brandchefs-föreningen att i skriftelse till vederbörande statsmyndighet påvisa det initiativ, som tagits af föreningen i saken, och hemställa att från statens sida åtgärder vidtoges för att skapa en statens centralorganisation med samma syfte som den tilltänkta brandskyddsbyrån. Denna skulle genom inspektörer och konsulenter verka för brandväsendets framåtskridande och utveckling.

Vid årsmötet i Kalmar beslutades också att till chefen för civildepartementet inge en skriftelse i enlighet med detta kommitterades förslag.

Kommittén fick dessutom i uppdrag att fortfarande på lämpligt sätt arbeta för saken i fråga.

Med en centralorganisation som den föreslagna skulle af allt att döma vårt brandväsende ernå den enhetlighet och stadga, som länge varit ett starkt önskemål icke blott i fackkretsar. Vid ett samtal, som en af Göteborgs-Postens medarbetare haft med motionärerna, ha dessa framlagt några ytterligare synpunkter på hela den så betydelsefulla brandskyddsfrågan, synpunkter af stort intresse i dessa dagar, då det ser ut som om allmänheten skulle börja vakna till insikt om vikten af ett bättre ordnande af brandväsendet.

Kommunerna böra axla ansvaret för brandskyddet.

Vad brandväsendet i landet beträffar, framhölls det, är det ju så, att de större samhällena och en del mindre platser i allmänhet ha sina yrkesbrandkårear, som sörja för eldsläckningen. Men går man ut på landet, ut i våra fiskelägen exempelvis, är det ömkligt ställt i fråga om brandskydd, hvad som brister i detta fall skymtar allt för tydligt fram i de meddelanden om eldsvådor, som med korta mellanrum äro synliga i våra tidningar.

Man frågar sig då, om icke något kan göras för att åstadkomma ett annat sakernas tillstånd och hur en ändring till det bättre skall kunna ske?

På de sista åren har genom riksförbundet af Sveriges frivilliga brandkårar utförts ett beaktansvärdt och allt erkännande värdt arbete för väckandet af intresset ute i bygderna för brandskyddssaken. På initiativ af förbundet har den

Slangklämman ENORM

är den bästa förekommande.

Den är fullt brukbar vid förekommande slangdiametrar samt provas och garanteras fungera vid slangledning med 14 atm:s tryck.

Pris pr galvaniserad apparat kr. 15:—

Beställningar göras hos

Brandchefen, Uppsala.

ena brandkåren efter den andra kommit till på platser, där man förut knappast haft en tanke på denna viktiga fråga. Dessa brandkärer ha utrustats med brandredskap efter råd och lägenhet och ha varit till afsevärd nytta.

Men är det nu det lyckligaste, att brandskyddsverksamheten baseras uteslutande på frivillighetens grund? Borde, frågar man sig, det icke ligga hvarje kommun i vårt land om hjärtat att sörja för, att brandskyddet inom dess respektive gränser hålles effektivt? Ty är något en gemensam angelägenhet, så borde väl denna fråga vara det. Man borde med ett ord kunna kräfvä, att brandskydd och brandkärer blefve kommunala institutioner, att från våra större städer ned till de minsta samhällena kommunen vore den, som axlade ansvaret för brandskyddet. Brandväsendets organisation blefve själfallet af vidt skilda slag inom respektive samhällen, från den stora kasererade brandkåren ned till den lilla brandkåren i småstaden och på landsbygden, där kårens medlemmar ju icke kunna vara yrkesbrandmän, utan endast mot någon mindre ersättning från kommunens sida förbundna att vid påkommande eldtillfällen bejläna kommunens brandredskap. Man kan mycket väl tänka sig, att om kommunen lagenligt tvingas att själf öfverta sitt brandskydd, de nu i bygderna existerande frivilliga brandkårsföreningarna ställa sig till kommunens förfogande och så att säga bilda stammen i den kommunala brandkåren. Det är tydligt, att dessa frivilliga föreningars erfarenhet härvidlag jämväl kan bli till afsevärdt gagn.

Brandstodsbolagen och brandskyddet.

Vårt samtal gled därpå öfver till brandstodsbolagen i deras förhållande till brandväsendet, och föreskrifna anordningar för tryggande af eld. Ofta hör man folk säga, när man kommer med en eller annan påpekning:

— Det har icke brandstodsbolaget gjort anmärkning på.

Alltså är det bra, menar man.

Slutledningen är dock icke alldeles så lätt att göra. Brandstodsbolagen äro till största delen affärsdrifvande företag, hvilka icke ha till uppgift att ordna brandväsendet, utan mot premiebetalning åtaga sig att skydda mot egendomsförluster. De åtgärder, som dessa bolag i allmänhet föreskrifva, afse sålunda mindre att skapa ordnade eldsläckningsförhållanden, än fastmer att skydda bolagen mot brandkatastrofer och på dessa följande skadeståndsbetalningar.

Man ser också, att försäkringsbolagen göra sina föreskrifter mest på platser, där för dem de största riskerna finnas, på mindre riskabla platser äro däremot föreskrifterna mycket bristfälliga eller

inga alls. Man kan ju icke heller begära, att försäkringsbolagen skola åtaga sig de oerhörda arbeten, som äro förbundna med skapandet af ett modernt brandväsende inom landet.

Å andra sidan betonades starkt, att i ett välordnad brandväsende inginge att i respektive samhällen boende invånare vore medvetna om vikten af att ha sin egendom försäkrad. Försäkringsbolagen ha sin stora mission att fylla genom att där eldsolycker ej kunna afvärjas, kunna ersätta uppkomna egendomsförluster m. m. Också bör i ett blifvande upplysningsarbete framhållas försäkringsverksamhetens stora betydelse.

Om man tänker på statens ställning till ofvan berörda frågor, så finner man, att inom en massa andra områden finnas konsulenter, jordbrukskonsulenter, fiskerikonsulenter samt inspektörer, fartygsinspektörer, yrkesinspektörer m. m., hvilka ha till ändamål att bistå vederbörande med råd och genom inspektion förhindra förluster af människolif, inom industrier, fartyg m. m. Man borde kunna vänta, att staten, när nu frågan kommit upp, skall vis-à-vis brandväsendet vidtaga motsvarande åtgärder. Det borde bl. a. ligga nära till hands att staten genom brandsinspektörer på hotell, fabriker m. m. och byggnader i tät bebyggda samhällen föreskräfve åtgärder till förhindrande af förluster af människolif vid eldsvador. För frågan om brandväsendet i sin helhet är nog också lyckligast, om staten tar hand om dessa frågor, så att brandskyddet kan ordnas efter enhetliga principer.

Göteborg.

Göteborgs brandkårs nya bilspruta, som för en tid sedan levererades från Scania-Vabis fabrik står nu färdig att installeras på stationen vid Gustaf Adolfs torg. Bilens öfverredde har tillverkats vid kårens verkstäder, hvarjämte äfven belysningsanordningarna installerats vid brandstationen. Hvad som nu återstår är endast målningen, innan bilen kan tagas i bruk.

Den nya bilen är försedd med en pump om 1,500 minutliter och kan servera minst 6 kraftiga ledningar. Dessutom är den utrustad som redskapsvagn och med mekanisk stegen. I sin helhet betingar bilen ett pris af 25,000 kr.

Pumpen blef härom dagen afprovad och visade sig fungera till full belåtenhet. Den arbetade fyra timmar i sträck utan att någon minskning i arbetsprestationen förmärktes. Strålarne nådde en höjd af öfver 35 meter.

Sedan bilen blifvit installerad vid Gustaf Adolfs torgs-stationen komma hästarne där att slopas.

Erfarenheter.

Hvilka rön och erfarenheter hafva gjorts vid de stora eldsolyckor som på senaste tiden drabbat flere af våra samhällen? Detta är nog en fråga som man gärna ville ställa till de styrande inom dessa samhällen.

Svaret skulle otvivelaktigt blifva: Vi voro för dåligt rustade att i någon nämnvärd grad kunna bekämpa elden. Så länge allt är lugnt så hinner försöfnings och trygghetskänslan att slå rot, ty man befarar ej, att elden, ifall den skulle komma utom vederbörliga gränser, skall taga en så stor omfattning att man ej kan hindra densamma.

Först sedan olyckan är skedd inser man, att som det efter så många eldsvådor heter "släckningsredskapen lämnade mycket ofrigt att önska". I referatet öfver branden i Mellerud, därvid åtta hus lades i aska, förekommer med festil en rubrik: "Primitiv brandredskap försvårade släckningsarbetet", i sanning ett vackert betyg för samhällets ledande krafter. Är det nödvändigt för ett samhälle, låt vara ej så stort, att vara så dåligt utrustadt, eller är det endast den ekonomiska sidan af saken som ställer sig hindrande ivägen? Jag för min del tror ej att det är här som felet skall sökas.

Nej, saken har nog en annan sida som jag här skall söka påvisa. Det är nämligen så, att i många af våra ganska stora samhällen ingenting göres för brandväsendet kanske under en tid af flera år, inga eldsvådor af större omfattning inträffa, endast ett och annat tillbud som i de flesta fall blifver släckt utan att "brandväsendet" på något sätt behöft oroas.

Skulle det under en sådan där lugn period, finnas någon framsynt person som kommer med ett förslag om att på ett eller annat vis förbättra samhällets eldsläckningsattiraj eller i organisatorisk hänseende söka åstadkomma en förbättring till brandskyddets fromma, ja då mötes bemälda person med ganska stor köld.

Då förklarar det med en mun: här brinner det aldrig, det har gått så bra hitintills så det är ingen fara. Att så är fallet på många platser vet jag af egen erfarenhet. Så en dag är olyckan framme i det att en större eldsvåda utbryter. Då visar det sig att den eldsläckningsmateriel som finnes, ej fungera till belåtenhet, inga anstalter äro vidtagna för vattentillgångens ordnande, och resultatet blifver det att eldsvådan får en sådan omfattning som den säkerligen ej fått om allting varit bättre ordnad.

I den nyligen i Göteborg hållna kongressen för frivilliga brandkärer, framkom många vackra tankar, och många goda råd gafs för att på fri-

villighetens väg kunna ordna brandväsendet på Sveriges landsbygd och i många mindre städer, köpingar och samhällen som nu sakna det allra nödvändigaste i eldsläckningshänseende.

Jag kommer just nu att tänka på huru stor offervilligheten ibland allmänheten är, när det gäller att rädda vårt gamla Sverige från en annan fiende nämligen rusdryckerna. Skulle det då ej kunna offras något för att skydda landet mot en så mäktig fiende som elden. Det fattas blott män med intresse och entusiasm för saken och det skulle säkerligen ordnas.

Det kanske invändes att det ej är så lätt att ordna en sak som man ej förstär, men detta är en dålig ursäkt. Inom de tre sammanslutningar, som finnes inom landet, nämligen Svenska brandchefsförbundet, Svenska brandmannaförbundet och Riksförbundet för Sveriges frivilliga brandkärer, hvilka alla hafva på sitt program att på alla vis befrämja brandväsendets utveckling, finnes många personer som gärna stå till tjänst med råd och upplysningar när det gäller ordnandet af ett samhälles brandväsende.

Jag är säker på att de personer som få en sådan sak sig förelagd, försöka på alla vis att lösa frågan på ett för samhället lyckligt sätt. Naturligtvis göres ett sådant förslag med hänsyn till samhällets storlek, och dess öfriga reserver, med ett ord sagt efter "de lokale forhold".

Vill blott samhällena själftva göra något för sitt brandväsende så nog finnes det möjligheter.

Vi måste alltid tänka på att värden som bringa upp, är och förblir en nationalförlust änskönt de äro försäkrade och i dessa dyrtider bör det ligga oss alla varmt om hjärtat att söka så mycket som möjligt förebygga dylika förluster för landet.

På de senare åren har ju brandväsendet gått framåt isynnerhet hvad det beträffar våra större och medelstora städer men mycket finnes ännu att göra. Hvad beträffar brandlitteratur inom Sverige, så är det först på senare år som någon sådan framkommit. För närvarande finnes: Tidsskrift för Brandväsendet, Svensk Brandkårs-Tidning och Tidsskrift för Sveriges frivilliga brandkären förutom en del mindre broschyrer som finnes att tillgå genom nämnda tidningar.

Vi få väl hoppas att efter alla de stora eldsolyckor som än här än där inträffa, de styrande inom samhällena börja att vakna upp och visa litet mer förstäelse när det gäller att söka så mycket som möjligt för den röde hanen. *Cyran.*

Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings
annonsörer!

Brandchefsöreningen utarbetar särskilda brandföreskrifter.

Hotellbranden i Charlottenberg för någon tid sedan och nu eldsvådan på Furusund visa ju båda otillförlitligheten af nuvarande osäkerhetsanordningar vid eldfara på hotell, och det torde måhända vara på tiden att något göres för att reformera de bristfälliga förhållandena.

Stockholms brandchef, kapten Svinhufvud, med hvilken Dagens Nyheter har haft ett samtal, tillstod öppenhjärtigt att det är illa ställt öfverallt med hotellen. I Stockholm är det ju bättre, sedan en undersökning blifvit gjord af brandmyndigheterna, hvarvid vissa skyddsåtgärder föreskrifvits, men på landsbygden kräfvcs ett snabbt och energiskt ingripande för att tillfredsställande resultat.

På Furusundshotellet funnos två trappuppgångar. De voro icke med dörrar åtskilda från de långa korridorerna, utan korridorerna kom att verka som en lufttrumma, hvilken formligen kastade elden fram i vindens riktning. Hade några dörrar funnits, skulle säkerligen hotellets gäster fått bättre tid på att komma ut ur det brinnande huset.

Man tycker att brandstadsgåsen föreskrift om brandsyn skulle kunna i detta hänseende vara ett värdefullt stöd för de kommunala myndigheterna för att framtinga bättre förhållanden. På sommarhotellen saknas emellertid ofta eldstäder, och då kan ju ingen brandsyn företas. Nya lagbestämmelser torde därför vara behöfliga.

För att råda bot på de värsta missförhållandena lär brandchefsöreningen, enligt hvad kapten Svinhufvud hört uppges, ämna utgifva vissa säkerhetsföreskrifter för hotellen. Det är att hoppas att hotellvärdarna skola känna det ansvar för sina gäster att de veta att iaktta och följa dessa råd. Det måste ju också anses ganska oförsvarligt att, medan man försäkrar hus och lösöre, icke tänka på gästernas säkerhet i händelse af eldsvåda.

Jonsereds Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

Något om syror och de med dem förbundna farorna.

Det ges, skrifer en viss Max Renn i S. F. Z., en mängd olika syror, hvilka användas dels för kemiska, dels för tekniska ändamål. Sagda syror må för öfrigt heta huru som helst, så äro de dock alla till sin grundnatur lömska och farliga sällar, hvilka det är klokast att behandla med stor försiktighet. Den minsta oaksamhet kan lätt gifva tillfälle åt deras brännande och frätande egenskaper att göra sig gällande på ett högst obehagligt sätt, ja, till och med framkalla explosioner.

Det är ingalunda någon sällsynthet, att syrebehållare explodera till följd af hvad det vill synas helt obetydliga orsaker. Anledningen är då icke att söka ensamt i kärlets möjliga svaghet, utan fastmer i den omständigheten, att syran i fråga är stark nog att utveckla hela sin kraft. Allt räddningsarbete gestaltar sig i detta fall mycket svårt, emedan de gaser som uppkomma, exempelvis af salpetersyran, eller de s. k. nitrosa gaserna äro i högsta grad giftiga och farliga.

Det egentliga upphovet till explosionen kan man anse ligga i utvecklingen af gasen ifrån syrorna (salpetersyra, saltsyra eller blandning af salpeter och svafvelsyra) till följd af uppvärmning genom för varm lagring eller solstrålarnas inverkan. Därför fästa försäkringsanstalterna också vikt vid, att lagerplatsen är sval och skuggig.

Särdeles farlig är jämväl syrornas sönderdelning, hvilken plägar inträffa vid blandning af olika sådana. Det har sålunda händt att, då salpetersyra och svafvelsyra blandats ihop vid en viss värmetemperatur och blandningen lämnats att stå i solen, denna redan efter några timmars förlopp sprängt de starkaste järnkärl. Alla dylika explosioner äro af särdeles häftig natur.

Likaså kan genom bildandet af vätgas, hvilket likväl endast sker i metallkärl, fara uppstå. Blir nämligen metallen å något ställe angräpen af syran, hvilket inträffar, om kärlet genom att rosta förlorat sin motståndskraft, — så bildar sig vätgas, som, då den samlats i tillräcklig mängd, genom sitt tryck utåt vållar kärlets bristning. Men äfven stark skakning kan åstadkomma syregasernas frigörande ifrån sina förbindningar, hvaraf omhöljets sprängande kan blifva följden. Ett högst egendomligt förhållande är i detta afseende att anteckna. Om nämligen flere behållare äro lagrade på samma ställe, och en af dem exploderar, så kan det hända, att inom jämförelsevis kort tid äfven andra behållare hitta på att göra detsamma. Att ett räddningsarbete under sådana förhållanden, med döden lurande omkring öfver allt, icke är vidare angenämt, säger sig själf.

Går det dessutom så långt, att explosionen föranleder antändning, så blir situationen rätt bekymmersam, ja, en allvarsammare sådan ges det öfver hufvud taget knappast.

Måhända kan det vara af intresse att anföra några på gjorda experiment sig stödjande data, rörande hithörande tändningsförhållanden. Halm kan bringas att flammas upp af salpetersyra, som har en temperatur af 32° R. och hvars specifika vikt är 1 : 279, under det att för hö temperaturen får vara 29° och spec. vikten 1 : 246. Är syran svagare, vållar den icke en dylik själfantändning. Till och med sågsån kan på detta sätt fås att börja brinna, men dock icke så lätt som t. ex. just hö. Är brännmaterielet uppvärmdt, befrämjar detta antändningsproceduren i hög grad. — Att hö och halm icke kunna anses såsom lämpligt packningsmaterial för kärl, hvilka innehålla syror, framgår af det anförda utan vidare. Till förhindrande af explosion bör i kärnen lämnas något tomrum för den händelse att gasutveckling skulle uppstå.

Blir brandkären kallad till ett upplag af syror, så gäller det främst att se efter, om eld verkligen utbrutit. I ingen händelse får man dock gå fram med en vanlig kraftig stråle, utan bör endast en silstråle komma till användning, och riktas denna emot eldhården så långt ifrån som möjligt, ty de uppstigande giftiga ångorna äro ytterst fördärfbringande för den, som kommer i närheten. Påkastandet af sand, jord, aska, sågsån o. d. är icke att tillråda. Har en behållare exploderat, så kan det vara säkrast att försiktigt undanfylla de öfriga, sedan de afkylts med vatten, hvaraf alltid skall finnas ett tillräckligt förråd på hvarje plats, där syror förvaras, helst i förenig med någon apparat, som möjliggör dettas utspridande i form af ett silregn.

Brandluren.

Elektriska sirener.

Vid brandkärsmötet i Göteborg demonstrerades en af ingenjörbyrån J. Waldenström, Stockholm, konstruerad elektromotorsiren. Den utmärker sig för ett klart och genomträngande ljud och ägnar sig därför till bruk å båtar, verkstäder m. m. Som brandkärssiren har den visat sig ganska lämplig, och då den kan konstrueras för mycket liten räckvidd, är den också användbar vid skolor i stället för ringklockor. Efter motorstyrkan kan ljudvidden variera mellan en kilometer och sex och ännu längre.

Pyromani.

En mängd eldsvådor som på senaste tiden inträffat i Köpenhamn har föranlett en dansk läkare att i en artikel redogöra för pyromanien, impulsen eller driften att anlägga eld. Pyromani kan förekomma under olika sorters sinnessjukdomar, både vid manien och melankolien och hos slöa och apatiska personer, liksom och hos epelektiker hvilken understundom kan blifva brandstiftare under påverkan af sina anfall. Ofta yppar sig pyromanien hos kroniska alkoholister, nästan alltid under rusets inflytande.

Den egentliga pyromanien förekommer mest hos utpräglad degenerade personer. Enligt professor Friedenreich inträffa flera fall af pyromani hos det kvinnliga könet än hos männen, man har också iakttagit att hos dylika kvinnor vissa rubbningar i könsligt hänseende också skulle vara orsaken.

Glädjen öfver att se elden blossa upp och den ständiga lust att skaffa sig denna glädje kan ofta spörjas ända från barndomen.

Denna slags pyromani finner man oftast på landet, och det rör sig här ofta om affekthandlingar, vrede öfver en förorättelse, leda vid tješten o. s. v. I regeln är det den mest skriande orimlighet mellan anledningen och handlingens betydelse, som t. ex. när ett enda hårdt ord från matmoderns sida kan blifva orsaken till att en tjensteflicka anlägger eld, hvarvid hela gården ödelägges. Under år 1909 var Köpenhamn skådeplatsen för en riktig "epedemi" af eldsvådeanläggningar. Professor Friedenreich, som hade en hel del af pyromanerna för undersökning, omtalar, att det i de flesta fall rörde sig om mer eller mindre degenererade personer, som hade fått lust att anlägga eld för att sedan få höra och läsa om de många eldsvådorna. Det var lusten att väcka sensation, till att göra något, som satte sinnena i uppror. I det hela är detta ett mycket viktigt motiv till många barns handlingar, när de äro orsak till en eldsvåda. Hos en individ, en degenerad yngling på omkring femton år, som hade anlagt fjorton eldsvådor, var lusten så utpräglad, att man rent af kunde betrakta det som en abnorm drift. Hos många barn hvilka varit orsaken till eldsvåda, har motivet för anläggelsen varit den, att de ville se brandkären komma och ville se själfva elden, hvilket för dem utgjordt ett stort nöje. Hos en del af pyromanerna, hos hvilka iaktogs utpräglade bysteriska symptom, hade degenerationen endast satt ringa spår på det intellektuella området. Driften till att utföra denna brottliga handling var hos dem alldeles isolerad. Det är icke alltid man kan finna något sjukligt hos brandanstiftarna.

Rörer det sig om en abnormdrift, vill pyromannen ofta beskrifva det som ett inre tvång som dref honom att anlägga elden, för att sedan få njuta af tillfredsställelsen öfver den utförda handlingen.

Bland de många eldsvådor som inträffa, hvarvid orsaken till eldsvådan aldrig blir upptäckt, hafva vi nog att söka i pyromanien.

Sedan en pyroman anlagt en eldsvåda och icke genast blir upptäckt, samt sedan sinnena hos honom återigen kommit i normal funktion, aktar han sig nog visligen att erkänna något, ett återfall som kan leda till hans upptäckande kan också dröja länge.

Linköpings brandkårs nya automobilspruta

underkastades lördagen den 17 dennes en noggrann pröfning för att undersöka dess kontrakterade kapacitet. Utom brandchefen voro såsom drätselkammarens sakkunniga ombud närvarande trafikchefen B. Nyström och stadsingenjören. Dessutom hade tillstädeskommit brandcheferna i Stockholm och Norrköping samt en del intresserade från staden. Fabriks (Scania-Vabis) ombud var ingenjör Almgren.

Till att börja med undersöktes omkring kl. 9 f. m. vid Stångebro pumpens förmåga att lyfta vatten äfvensom dess vattengifningsförmåga, hvilka visade sig tillfredsställande.

Därefter förflyttades bilen till den enda plats öster om staden vid Stångån, hvarest ännu så länge en automobilspruta kan taga uppställning, nämligen ungefär midt för Augustberg. (Förhoppningar lära numera fionas att en synnerligen behöflig ny uppställningsplats vid än strax öster om Tannefors skall blifva iordningställd.)

Nedfarten till än vid ofvannämnda plats, hvilken är ganska kinkig på grund af den smala vägbanan och den skarpa lutningen mot än, klarades bra af bilen. Härefter började ett fem timmars oafbrutet uthållighetsprof med pumpen. Först arbetades med två därefter med fyra strålar samtidigt på en höjd af omkring 8 m. öfver sprutans uppställningsplats, därefter med en slangledning omkring 600 m. lång och 12 m. öfver sprutans plats och slutligen gjordes försök att afstånga samtliga strålar, under det att pumpen fortfarande arbetade, hvarvid till förekommande af slangarnas sprängning, en i sprutan anordnad s. k. returventil automatiskt skulle komma att funktionera. Alla försöken utföllo enligt beräkning och vattentrycket vid munstycke-

na visade sig vid alla profven tillräckligt för utförande af en effektiv släckning. Om man undantager, att af profven framkom lämpligheten af en del ändringar i pumpens montering, så utföllo de i stort sedt till belåtenhet.

Kl. half 4 e. m. voro de föreskrifna profven slutförda och automobilsprutan återflyttades till brandstationen, hvarest karosseri bygges och en utrustning med materiel verkställes af brandkårens egen personal.

Körproven med såväl denna som den i dagarna väntade andra automobilen komma först att verkställas, sedan bilarna blifvit försedda med karosseri och utrustning. Lördagens korta körtur visade emellertid att bilen har afsevärd hastighet. För att denna skall kunna utnyttjas vid utryckningar är nödvändigt att andra fordon hastigare än hvad nu är fallet lämna plats samt att öfver hufvud alla fordon ständigt färdas på vänstra sidan af vägbanan, hvarigenom såväl möte som förbi-passering underlättas.

Underlåtenhet att efterkomma brandordningens föreskrift att ögonblickligen vika ur vägen för eldsläckningsredskapen kommer också säkerligen att beifras.

G. C. FAXE . MALMÖ

Gassvetsningsapparater.

Upplifningsapparater

för drunknade och osförgiftade.

Strålkastare

för brandkårsvagnar och automobiler
m. m.

Belysningsanordningar

för *biografer*. *Eldsäkra* intygadt af
Tarifföreningen.

Rökhjälmar

med syreförråd, att användas utan förbindelse med luftpump eller luftslangar.

Begär offerter och beskrifningar!

G. C. FAXE . MALMÖ

Gynna Svensk Brandkårs-Tidnings annonsörer!

Ett vackert betyg för svensk industri.

Under de senare åren har ju uppfinningar och förbättringar som gjorts inom brandväsendets område i vårt land vunnit allmänt erkännande.

Att äfven utom landets gränser de svenska uppfinningarna komma till heders, visar tydligt nedanstående.

Vid den stora eldsvåda som öfvergick Reykavik i april månad kom äfven en svensk motorspruta till användning med ett, som synes, glänsande resultat. En platstidning skriver bland annat angående eldsvådan följande: Hittills hade brandkåren stått fullkomligt maktlös mot elden, men vid sjutiden på morgonen lyckades man hejda dess vidare framträngande åt väster men vid östra sidan var det ännu stor fara å färde. Elden hade nämligen här fattat tag i en större egendom därifrån den hotade att kasta sig öfver till post- och telgrafstationen och vidare. Men vid denna tid togs i bruk en stor svensk Pentamotorspruta, uppsänd till Reykavik af A.-B. Ingeniörsfirma Fritz Egnell i Stockholm, på anmodan af den bekanta försäkringsinspektören kapten Carl Trolle. Denna spruta hade för längesedan erbjudits Reykaviks brandkår, men anbudet hade afböjts på grund af att vederbörande ansågo anskaffningskostnaden för hög. Order hade därför gifvits, att sprutan skulle returneras till Stockholm, men den hade fått kvarstå i Reykavik opåräknadt länge på grund af att kapten Trolle befann sig i Köpenhamn.

Nu togs emellertid denna spruta i bruk, och betjänad af maskinlärare Jessen vid Navigations-skolan lämnade den ett så utmärkt resultat, att att man med fog anser, att eldens vidare framträngande blef tack vare nämnda spruta hejdat.

Linköping.

Linköpings brandkår har under 1914 alarmerats 15 gånger, däraf för soteld 2 ggr, och falskt allarm 2 ggr. Utryckningar af sistnämnda slag ha dess bättre ej förekommit på de senare 6 åren. Endast ena gången förelåg afsikt att allarmera brandkåren. Ösktadt undersökning har dess vålande ej kunnat upptäckas. Endast vid tvåne tillfällen voro eldsvådorna af sådant omfång, att större slanglängder (400—600 meter) behöfde användas. Blott vid ett tillfälle användes ångsprutan. Under brandkårens utryckningar hafva tillryggelagts tillsammans 36 km.

En eldsvåda i den gamla goda tiden.

Om en eldsvåda, som inträffade i Sörby, Almby socken år 1794 heter det samma år i Örebro Veckoblad:

I dag (12 juli) mellan kl. 1 och 3 e. m. brunno 4 gårdar i Sörby ned. Man såg där skadan af husens täta sammanbyggnad. Inom en fjärdedels timma spridde sig elden öfverallt, och hettan blef snart så odräglig, att man icke kunde nalkas branden. Första transporten af herr assessor von Achens eldsläckningsämne förolyckades på vägen. När man äntligen bunnit få något däraf på stället, hade elden redan tagit öfverhanden, och man måste inskränka sin omsorg till de ännu varande tre gårdarnes bevarande, som ock lyckades. Det folket som nu miste sina gårdar mistade ock sina lifsmedel. Nödiga anstalter gjordes på stället för deras konserveration. De få, som voro närvarande sammansköto 6 tr råg, 4 lispund ost, 4 lisp. gråsidor, $\frac{1}{2}$ tunna strömming, 1 tunna sill samt 6 rdr i påningar. Grannarne lära ytterligare öka denna kollektion så att man icke torde behöfva anropa den allmänna barmhärtigheten.

Öfvannämnda eldsläckningsämne uppfunnet af en spotekare i Örebro, assessor J. v. Achen be-

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. Bergström & Comp.

Scheelegatan 22

STOCKHOLM

Specialaffär för

BRANDMATERIEL

Guldmedalj Stockholm 1897.

Högsta pris
i Gefle 1901.

Stadsdiplom
Berlin 1901.

stod af alun, vitriol och slammad lera hvilket i bestämda kvantiteter upplöstes i det för släckningen afsedda vattnet. Detta ämne användes första gången vid en eldsvåda i Örebro, med ett enl. den tidens åsigtter synnerligt glänsande resultat.

I Örebro lät han bygga en cistern, rymmande 450 kannor, hvilken alltid var fylld med detta släckningsmedel.

Han tillhandahöll äfven till allmänheten sitt preparat i fast form afsedt att upplösas i vattnet vid sprutorna.

Notiser.

Östersund.

Till ordf. i Östersunds brandkärs kamratförening är vid årsmötet med föreningen utsedd brandman A. R. Berg.

Göteborg.

Göteborgs brandkår har till Drätselkammaren ingått med begäran om ett dyrtidstillägg å 300 kr. pr man och år. Framställningen har alla utsigtter att vinna bifall.

Till våra mindre städer, köpingar och samhällen.

Tack vare automobiliseringen af flera af våra större städers brandkärer, gifves nu gyansamma tillfällen att kunna anskaffa en del brandatiralj till billigt pris. Enl. annons i denna tidning försäljer Hälsingborgs brandkår såväl vagnar som ängsprutor. Med kännedom om det sätt hvarpå materialen skötes vid en yrkesbrandkår äro vi förvissade om att redskapen är i bästa skick.

Det betonas ofta att det faller sig för dyrt att anskaffa ängspruta e. d. till flera mindre städer och samhällen, nu när tillfälle gifves gäller det att passa på. En förbättring af ett samhälls brandväsende betalar sig. Bättre att förekomma än att förekommas. Red.

Rättelse.

I artikeln Erfarenheter å sid. 79 har insmugit sig ett fel i fjärde stycket från slutet, näst sista raden, där det talas om samhällets reserver, skall vara *resurser*.

AGA

BRANDFACKLOR.
STRÅLKASTARE.
HANDLYKTOR.
BILBELYSNINGSPAPPARATER.

GASACCUMULATOR

Riks AGA.

Afd. 7, Stockholm. Allm. Skärsåtra: AGA.

Trelleborgs Gummifabriks Aktiebolag tillverka sug- och spolslangar samt tekniska Gummivaror af alla slag.

Afdelningskontor och nederlag: **SKEPPSBRÖN 4, GÖTEBORG.**